

TOPLUMSAL FARKINDALIĐI
ARTTIRIYORUZ

İKLİM KRİZİ İÇİN HAREKETE
GEÇİYORUZ!

Yuvam Dünya
Türkiye İklim Krizi Algısı Araştırması 2024

yuvam^o
dünya

KONDA
ARAŞTIRMA VE DANIŞMANLIK

innovance

AÇIKLAMA

Yuvam Dünya Derneği olarak KONDA Araştırma ile Innovance desteğiyle bu yıl üçüncüsünü gerçekleştirdiğimiz Yuvam Dünya Türkiye İklim Krizi Algısı Araştırması sonuçları, 2024 yılının dünyasında iklim krizinin Türkiye toplumu üzerindeki ciddi etkilerini net bir şekilde ortaya koyuyor.

Dileriz bu rapordaki bilgiler iklim krizi ile mücadele için sizlere de yol gösterir. Çünkü iklim krizi burada ve durdurmak için bir gün, artık bugün.

Önsöz

Yuvam Dünya Türkiye İklim Krizi Algısı Araştırması 2024

KONDA Araştırma ile birlikte gerçekleştirdiğimiz üçüncü Yuvam Dünya Türkiye İklim Krizi Algısı Araştırması'nın 2024 yılı sonuçları bizi yine çarpıcı bazı sonuçlarla yüz yüze bıraktı. Öncelikli olarak, geçtiğimiz yıllardaki araştırmaların sonuçlarına benzer şekilde, Türkiye toplumunun iklim krizi konusunda genel olarak düşünüldüğünün aksine oldukça ilgili ve endişeli olduğunu gördüğümüzü söyleyebiliriz.

Toplumun büyük bir kısmı iklim krizini ciddiye aldığını açık bir şekilde beyan ederken, kendilerinin aksine diğer insanların ve hükümet ile yerel yönetimlerin bu konuları daha az ciddiye aldıklarını düşünüyorlar ve bundan dolayı endişeliler. Kadınlar iklim krizini erkeklere göre daha fazla ciddiye alırken yaş ve eğitim seviyesi arttıkça iklim krizi ve sonuçları konusundaki ciddiyet de artıyor.

Bu araştırma sayesinde Yuvam Dünya olarak, "İklim krizi bir sağlık krizidir" diyerek yola çıktığımız ve bir süredir üzerinde ciddi bir çalışma yürüttüğümüz İklim Kliniği projemizin ne kadar isabetli olduğunu da görmüş olduk. Bilimsel araştırmaların da ortaya koyduğu gibi, iklim krizi, toplumumuz tarafından da ciddi bir kamu sağlığı sorunu olarak algılanıyor. Araştırma, toplumun iklim kriziyle bağlantılı olarak yakın zamanda başına gelme ihtimalinin en yüksek olduğu durumun sağlık problemleri yaşamak olduğunu ortaya koyuyor. Yaş arttıkça sağlık problemi yaşama ihtimalini dile getirenlerin oranı da artıyor elbette. İklim krizi ile en çok ilişkilendirilen sağlık sorunlarında, solunum yolu ve kalp damar hastalıklarının artması öne çıkıyor. Toplumun yaklaşık yarısı söz konusu sağlık problemlerini iklim kriziyle ilişkilendiriyor. Bu sağlık sorunlarını iklim kriziyle ilişkilendirenler, kırdan metropole gittikçe artıyor.

Araştırmanın ortaya koyduğu bir başka önemli nokta da, iklim değişikliğine dair endişe ve sorumluluk seviyesi arttıkça, başkalarına kıyasla bu duruma daha zor uyum sağlayacağını söyleme eğiliminin de artması. Kadınların iklim krizi konusunda erkeklere kıyasla daha endişeli, sorumlu ve çaresiz hissetmesi de bir başka ilginç nokta. Kadınların, iklim krizi nedeniyle sağlık problemleri yaşamak, susuzluk çekmek ve olağanüstü hava olaylarından zarar görmek konusunda erkeklere kıyasla daha fazla kaygılı olduklarını da görüyoruz.

Benzer bir şekilde, eğitim seviyesi arttıkça iklim krizi konusundaki endişe, sorumluluk, umutsuzluk da artıyor. İklim değişikliğine dair endişe ve sorumluluk seviyesi arttıkça başkalarına kıyasla daha zor uyum sağlayacağını söyleme eğilimi de büyüyor.

Araştırmanın tüm verilerinin, bilgi ve eğitimin, iklim kriziyle mücadelede ne kadar önemli olduğunu ortaya koyduğunu söyleyebiliriz. Bu sonuçlar, Yuvam Dünya olarak iklim iletişimine verdiğimiz önemin ve çalışmaların ne kadar yerinde olduğunu gösteriyor. Yani bilmek, anlamak ve bunlar doğrultusunda bireysel ve/veya toplumsal harekete geçmek hayati öneme sahip. İklim krizine dair belli pratikler geliştiren kişiler, tahmin edileceği üzere bu pratiklere sahip olmayanlara nazaran iklim krizini daha fazla ciddiye alıyor. Toplumun iklim değişikliğine karşı aldığı öncelikli önlemler ise "Evde ve iş yerinde enerji tüketimini azaltmak", "Daha sade bir yaşam sürdürmek" ve "İhtiyacı kadar tüketmek". Bu öncelikli önlemler, yurttaşların ellerinden gelen konular üzerine yoğunlaştıklarını gösteriyor. Bunların bireylerin kendi çabalarıyla, özel bir harcama veya yatırım yapmadan gerçekleştirebilecekleri seçenekler olduğuna dikkat çekmek gerekiyor.

Bütün bu verilerden çıkaracağımız sonuçlardan biri ise insanların iklim krizine karşı harekete geçmeleri için daha fazla pratik olanak ve fırsat yaratılması gerektiği. Devlet, yerel yönetimler, özel sektör veya sivil toplum, insanların önüne somut ve pratik olarak yapabilecekleri çözüm alanları koyduklarında çok daha fazla harekete geçecekleri görülüyor. Diğer önemli bir çıkarım ise, eğitimin ve farkındalık çalışmalarının, konuya olan ciddiyeti ve daha da ötesi, harekete geçme eğilimini çok daha güçlendireceği.

Kısacası, biz kendimizi geliştirir, iklim krizini daha iyi kavrar ve harekete geçmek için daha güçlü araç ve olanaklar yaratırsak, toplumun iklim krizinin ciddiyetine uygun şekilde hareket geçmesi çok daha kolay olacak. İklim krizinin ciddiyeti zaten ortada. Sanırım önemli olan bizim, yurttaşların ve sivil toplumun kendi ciddiyetini kararlılıkla ortaya koyması...

Kıvılcım Pınar Kocabıyık

Yuvam Dünya Derneği Yönetim Kurulu Başkanı

İklim krizi her ne kadar uzun zamandır insanlığın önemli bir meselesi haline gelmiş olsa da toplumsal kaygılar içinde yer alması çok uzak geçmişe dayanmıyor. Dolayısıyla bu konuyla ilgili toplumsal algıyı ölçmeyi düşünmek de yenilikçi bir çalışma olarak görülmeli. Bu yüzden, KONDA Araştırma olarak Yuvam Dünya için gerçekleştirdiğimiz araştırmayı hem çok önemsiyoruz hem de onunla gurur duyuyoruz. Böylesine yenilikçi bir yaklaşımı ortaya çıkarırken bize güvenmiş olmalarından dolayı teşekkürlerimi başta belirtmek isterim.

Üçüncüsünü gerçekleştirdiğimiz Yuvam Dünya Türkiye İklim Krizi Algısı Araştırması bu yıl iklim krizine dair algılar, kırılganlık ve iklim krizinin sağlık etkilerine odaklıydı. Geçmiş araştırmalarımızda da gördüğümüz gibi toplumun algısına dair hangi konuyu irdelersek irdelleyelim, karşımıza çok katmanlı ve sürekli devinim halinde olan bir organizma çıkıyor. Demografik özelliklerine göre farklı toplum kümelerinin iklim krizine bakışı da iklim krizini tanımlamaları da farklılaşıyor. Aslında tüm kümeler kendi ihtiyaç ve talepleri, kırılganlıkları, avantaj veya dezavantajları üzerinden deneyimlerine göre tutum sergiliyorlar. Araştırmanın bir seri halinde yapılması karmaşık gözükse de bu yapıyı zaman içinde anlamlandırmak için önem taşıyor.

2022 ve 2023 yıllarında yaptığımız araştırmalarla karşılaştırıldığında iklim krizi ile en çok ilişkilendirilen konunun "hava kirliliği" olduğunu ve bu konudaki kaygının arttığını görüyoruz. Benzer bir durum "yakın gelecekte yaşadığınız çevrede başınıza gelme olasılığı olan olaylar" sorusunda da görülüyor. Orman yangını, sel, kuraklık gibi afetlerden zarar görmek 2021'de yüzde 14 iken bu ölçümümüzde yüzde 21'e yükselmiş.

İşte bu yüzden, iklim krizi konusunda algıyı bir seferliğine değil sürdürülebilir olarak ölçmek gerekiyor. Başka hangi algıların nasıl değiştiğini raporun içeriğinde inceleyebileceksiniz. Sürdürülebilirlikle ilgili araştırmaların da hem süregelen hem de sürdürülebilir olması gerekiyor.

Raporun bence en dikkat kesilerek okunması ve değerlendirilmesi gereken bölümleri kırılganlık, sağlık ve eko-anksiyete bölümleri. Örneğin, kadınların iklim krizi ve ilgili konularda daha endişeli ve kırılgan olması derinlemesine incelediğimiz bir konu. Gençler ise bu konuda daha umutsuz ve işin ilginç, yetişkinlere göre daha sorumlu hissediyorlar. Gençlerin ve kadınların diğer tüm araştırmalarımızda birçok konuda daha fazla "endişe" sahibi olduğunu biliyoruz. Ancak bir de iklim krizinin yaşattığı anksiyete ile başa çıkma gündemleri günden güne hayatlarını zorlaştırıyor. Diğer yandan iklim krizi ile ilgili kaygılı olanların oranı yavaş yavaş artıyorken bu konudaki hassas damarları iyice tespit etmek gerekiyor.

Tüm bu ve benzeri bulguların raporu okuyacak karar alıcılar için iklim krizine dair doğru toplumsal perspektifi ortaya koymasını bekliyorum. Umarım Yuvam Dünya'nın "memlekete hizmet" olarak tarif edilmesi gereken bu araştırmalar serisine dair hazırladığı raporlar hak ettiği etkileşimi alacaktır. Zira rapordan da anlaşılacağı gibi iklim krizi artık sadece bilim insanlarının bizi uyardığı bir gelecek hikâyesi değil; toplum genelinin bile endişe duymaya başladığı, şimdinin bir gerçeği.

Faydalı olması dileğiyle,

Aydın Erdem

KONDA Araştırma ve Danışmanlık A.Ş. Genel Müdürü

Yuvam Dünya Türkiye İklim Krizi Algısı Araştırması bizler açısından bir yanıyla iyi ama bir diğer yanıyla da oldukça düşündürücü oldu. İklim krizinin varlığına inanan kişilerin oranı her geçen sene artıyor. Bu bağlamda başarıyı kendimize bağlamaktansa doğaya bağlamak çok daha akılcı bir tutum olur çünkü doğa bize iklimi değiştirerek nelere neden olduğumuzu daha sert biçimde anlatmaya başladı. Bu kadar ciddi işaretler karşısında bile "iklim hep böyleydi, değişen bir şey yok" diyebilmek artık oldukça güç.

Ancak "iklim krizi ile neleri ilişkilendiriyorsunuz?" diye sorulduğunda verilen cevap bu bağlamda kişilere bilgi sağlamakta ne denli etkisiz olduğumuzun bir işareti olarak alınabilir. Her sene artan bir oranla kişiler hava kirliliği ile iklim krizini ilişkilendiriyorlar. Oysa iklim krizinin de hava kirliliğinin de sebebi aynı ama sebepleri dışında arada bir ilişki bulunmuyor. Mesela çöl tozları da hava kirliliğine yol açabilir, fakat bu sorunun iklim kriziyle doğrudan bir ilişkisini kurabilmek oldukça zor. Özellikle şehirlerimizdeki hava kirliliği genel olarak kömür ve petrol yakılması sonucunda atmosfere saçılan tozlardan ve isten kaynaklanıyor. Aynı yanma sonucu çıkan karbondioksit gazı ise iklim krizinin baş sorumlusu. Yani, başta kömür, petrol ve doğal gaz yakmamız sonucu oluşan karbondioksit gazı iklim krizine, diğer maddeler de hava kirliliğine yol açıyor.

Bunu anlayabilmemiz neden önemli? Çünkü "temiz fosil yakıtlar" gibi bir kavram var. Yani, kömür, petrol ve doğal gazı havaya karbondioksit dışındaki kirliliği yaymayacak şekilde yakmak mümkün. Bunu yapanlar kömür, petrol ve doğal gaz yakmanın çevreye zarar vermediğini söylüyorlar, çünkü hava kirliliği yaratmıyorlar. Ama ne kadar hava kirliliği yaratmasanız da atmosfere karbondioksit salıyorsunuz, bu da iklim krizinin her geçen gün kötüleşmesine neden oluyor. Kısacası, havayı kirletmeseniz bile kömür, petrol ve doğal gazdan vazgeçmek zorundasınız.

Bizim açımızdan bakıldığında bu yol haritamızın bu sene için ne olması gerektiğini de güzelce ortaya koyuyor. Bu sene boyunca daha yüksek sesle iklim krizinin neyle ilişkili olup neyle ilişkili olmadığını anlatmak zorundayız ki gelecek seneki raporda bu konudaki etkimizi ölçebilelim. Özellikle gençlerde bu algının düşük olması düşündürücü çünkü Küresel Riskler Raporu bizlere gençlerin bu konudaki algılarının daha ileri yaşlardakilere oranla daha iyi olduğunu söylüyor. Biz eğer gençlere bile bu sorunu yeterince anlatamamışsak, daha ileri yaşlardakilere anlatma umudumuz ne yazık ki azalacak.

Elbette önümüzdeki sene içerisinde çevremizde ve dünyada olan olaylar bu algıyı şekillendirmekte önemli rol oynayacak. Umarım Yuvam Dünya olarak bu algının şekillenmesinde bizim de bir katkımız olur.

Prof. Dr. Levent Kurnaz

Yuvam Dünya Derneği Bilim Kurulu Başkanı

Yuvam Dünya Türkiye İklim Krizi Algısı Araştırması 2024 sonuçlarına bakıldığında "hava kirliliği" ve "orman yangını, sel, kuraklık" gibi afetlerin iklim krizi ile nispeten yüksek oranda ilişkilendirildiğini, ancak "biyoçeşitlilik kaybı", "salgın hastalıklar", "su ve gıdaya erişimin zorlaşması" ve "göçler" gibi konuların çok daha geri planda kaldığını görüyoruz. Bu da bizlere "gezegenel sağlık" kapsamındaki kavram, değer ve ilişkilerin toplumda henüz karşılık bulmadığına işaret ediyor.

Sonuçlar gösteriyor ki eğitim düzeyi arttıkça iklim krizinin kapsamı ve sonuçları konusundaki farkındalık da artıyor. Sağlık sorunları özelinde bakıldığında ise iklim krizi ile en çok ilişkilendirilen sorunlarda "solunum yolu ve kalp damar hastalıklarının kötüleşmesi" öne çıkıyor. Maalesef, "alerjilerin artması/alevlenmesi" oranındaki çok küçük bir artış dışında, Ekim 2022 verileriyle karşılaştırıldığında sağlık durumu ve sağlık sistemi alanındaki tüm olumsuz durumların iklim krizi ile ilişkilendirilmesinde belirgin bir gerileme olduğu görülüyor. Kırsal kesimde yaşayan kişilerin cevap yüzdelerinin tamamının kent ve metropolde yaşayanlara kıyasla daha düşük olması, lise altı eğitim seviyesindeki kişilerin iklim krizi ve sonuçlarını daha yüksek eğitim seviyelerine göre daha az ciddiye alıp daha az önemsemesi, temel eğitim ve sosyoekonomik düzey ile iklim farkındalığının ilişkisini ortaya koyuyor.

Görünen o ki, son yıllardaki tüm farkındalık ve gündem oluşturma çabalarına rağmen toplumun eğitim ve sosyoekonomik düzeyi iklim krizi konusundaki risk algısını ve bilgi düzeyini doğrudan etkiliyor. Bir topluluğa belirli bir konuda yetkinlik kazandırılması sürecinde, eğitimin amacına ulaşabilmesi için temel değerlerin öncelikle öğretilmesi ve farkındalığın artırılması esastır. Bu anlamda gerek azaltım stratejileri gerekse de iklim krizinin sağlık etkilerine uyum aşamasında ilerleme kaydetmek için toplumun değişik kesimlerinin temel bilgi ve farkındalık düzeylerine uyarlanmış stratejiler belirleyeceğimiz yol haritaları çizmemiz gerekiyor.

Prof. Dr. Mine Durusu Tanrıöver

Yuvam Dünya Derneği Bilim Kurulu Üyesi

İklim krizi sadece bugünün değil, aynı zamanda yarının dünyasını da şekillendirecek olan en önemli küresel meydan okuma. İnsanlık olarak karşı karşıya olduğumuz bu kriz; yaşam biçimlerimizi, ekonomik yapılarımızı ve toplumsal dinamiklerimizi köklü bir şekilde değiştirme potansiyeline sahip. Yuvam Dünya Türkiye İklim Krizi Algısı Araştırması, bu dönüşüm sürecinde ülkemizin iklim krizi konusundaki farkındalığını ve tutumlarını derinlemesine anlamamıza yardımcı olacak, aynı zamanda gelecekte atılacak adımları şekillendirecek önemli bir rehber olacaktır.

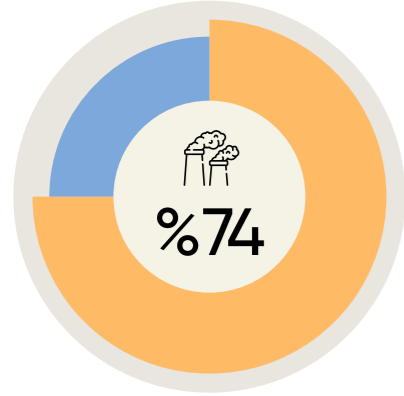
Innovance olarak sürdürülebilir bir geleceğin inşasında üzerimize düşen sorumluluğun bilinciyle hareket ediyoruz. Bu nedenle Yuvam Dünya Derneği'nin KONDA Araştırma ile birlikte gerçekleştirdiği Yuvam Dünya Türkiye İklim Krizi Algısı Araştırması'na destek olmaktan kıvanç duyuyoruz. Bu değerli çalışmanın sonuçları hem şirket olarak bizlere hem de tüm topluma, iklim değişikliğiyle mücadelede atılması gereken adımlar konusunda önemli bir ışık tutacaktır.

Yusuf Ürey

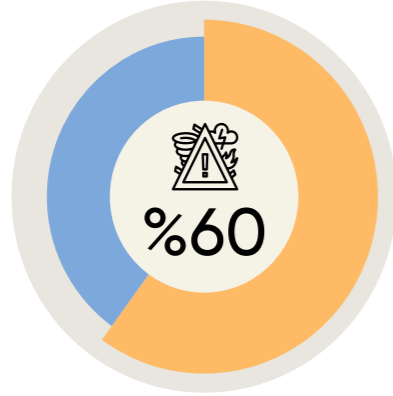
Innovance Kurucu Ortağı ve CEO'su

ARAŞTIRMANIN TEMEL BULGULARI

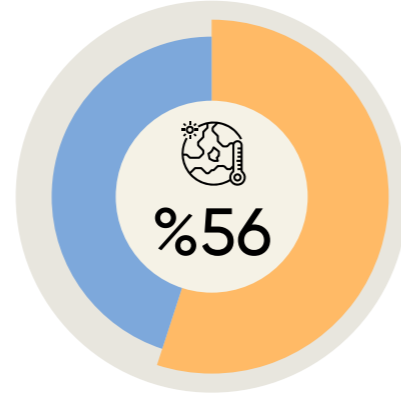
İklim kriziyle en çok ilişkilendirilen öncelikli iki konu sırasıyla

%74 ile
Hava Kirliliği

%60 ile
Orman Yangını,
Sel ve Kuraklık gibi
afetler.

Olağan dışı mevsim
olaylarının
çoğaldığını
söyleyenlerin oranı
ise %56.

Her 3 kişiden 2'si yangın, sel gibi olağanüstü felaketlerle karşılaştığında başkalarına kıyasla daha fazla zorlanacağını belirtiyor.

Kadınlar erkeklere göre, hanesinde 18 yaş altı çocuk olanlar hanesinde çocuk olmayanlara göre bu tip olaylar yaşadıklarında başkalarına kıyasla daha çok zorlanacaklarını söylüyor.

Toplumun yakın zamanda başına gelme ihtimalini en fazla gördüğü olay sağlık problemleri yaşamak, ihtimalini en yüksek gördüğü ikinci olay ise orman yangını, sel, kuraklık gibi afetlerden maddi manevi zarar görmek. Bu kaygıya sahip olanların oranı yıldan yıla artıyor.

Yaş arttıkça sağlık problemi yaşama ihtimalini dile getirenlerin oranı artıyor.

Kadınların, sağlık problemleri yaşamak, susuzluk çekmek ve olağanüstü hava olaylarından zarar görmek konusunda erkeklere kıyasla daha fazla kaygılı olduklarını görüyoruz.

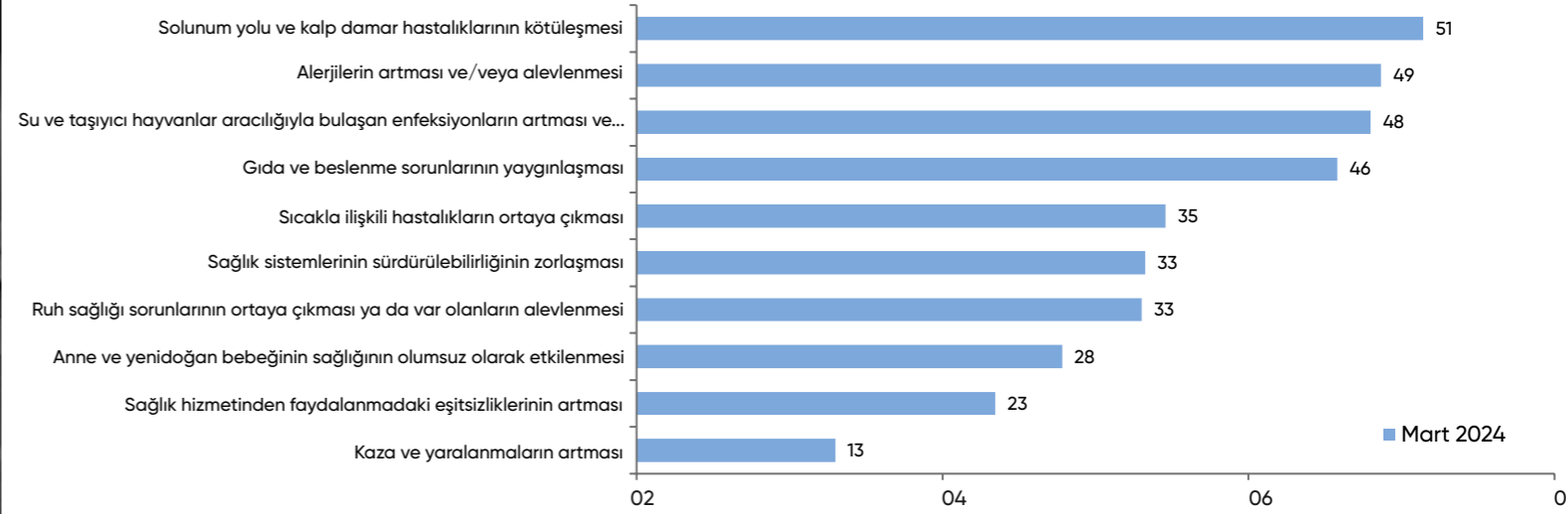
	Düzy 1 (12 bölge)	Araştırma yapılan iller
1	İstanbul	İstanbul
2	Batı Marmara	Balıkesir, Çanakkale, Edirne, Kırklareli, Tekirdağ
3	Ege	Afyonkarahisar, Aydın, Denizli, İzmir, Kütahya, Manisa, Muğla, Uşak
4	Doğu Marmara	Bilecik, Bolu, Bursa, Eskişehir, Kocaeli, Sakarya, Yalova, Düzce
5	Batı Anadolu	Ankara, Konya
6	Akdeniz	Adana, Antalya, Burdur, Hatay, Isparta, Mersin, Kahramanmaraş, Osmaniye
7	Orta Anadolu	Kayseri, Kırşehir, Nevşehir, Niğde, Sivas, Yozgat, Aksaray, Kırıkkale
8	Batı Karadeniz	Amasya, Çorum, Kastamonu, Samsun, Sinop, Tokat, Zonguldak, Bartın, Karabük
9	Doğu Karadeniz	Artvin, Giresun, Ordu, Rize, Trabzon
10	Kuzeydoğu Anadolu	Ağrı, Erzincan, Erzurum, Kars, Bayburt, Iğdır
11	Ortadoğu Anadolu	Bingöl, Bitlis, Elazığ, Hakkari, Malatya, Muş, Tunceli, Van
12	Güneydoğu Anadolu	Adıyaman, Diyarbakır, Gaziantep, Mardin, Siirt, Şanlıurfa, Batman, Şırnak, Kilis

İKLİM KRİZİ VE SAĞLIK

SADECE GEZEĞENİN SAĞLIĞI DEĞİL

İNSAN SAĞLIĞI DA TEHLİKEDE!

Sizce iklim krizi aşağıda sayılan durumların hangileriyle ilişkili olabilir?

Ekim 2022'de bu soruda öncelikli iki seçenek "Gıda ve beslenme sorunlarının yaygınlaşması" ve "Solunum yolu ve kalp damar hastalıklarının kötüleşmesi" olmuştur.

İklim kriziyle en az ilişkilendirilen seçenekler "Kaza ve yaralanmaların artması" oldu.

Mart 2024'te iklim kriziyle en çok ilişkilendirilen iki sağlık sorunu/riski:

%49 "Alerjilerin artması ve alevlenmesi"

%49

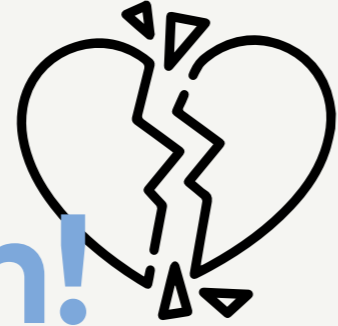

%51 "Solunum yolu ve kalp ve damar hastalıklarının kötüleşmesi"

%51

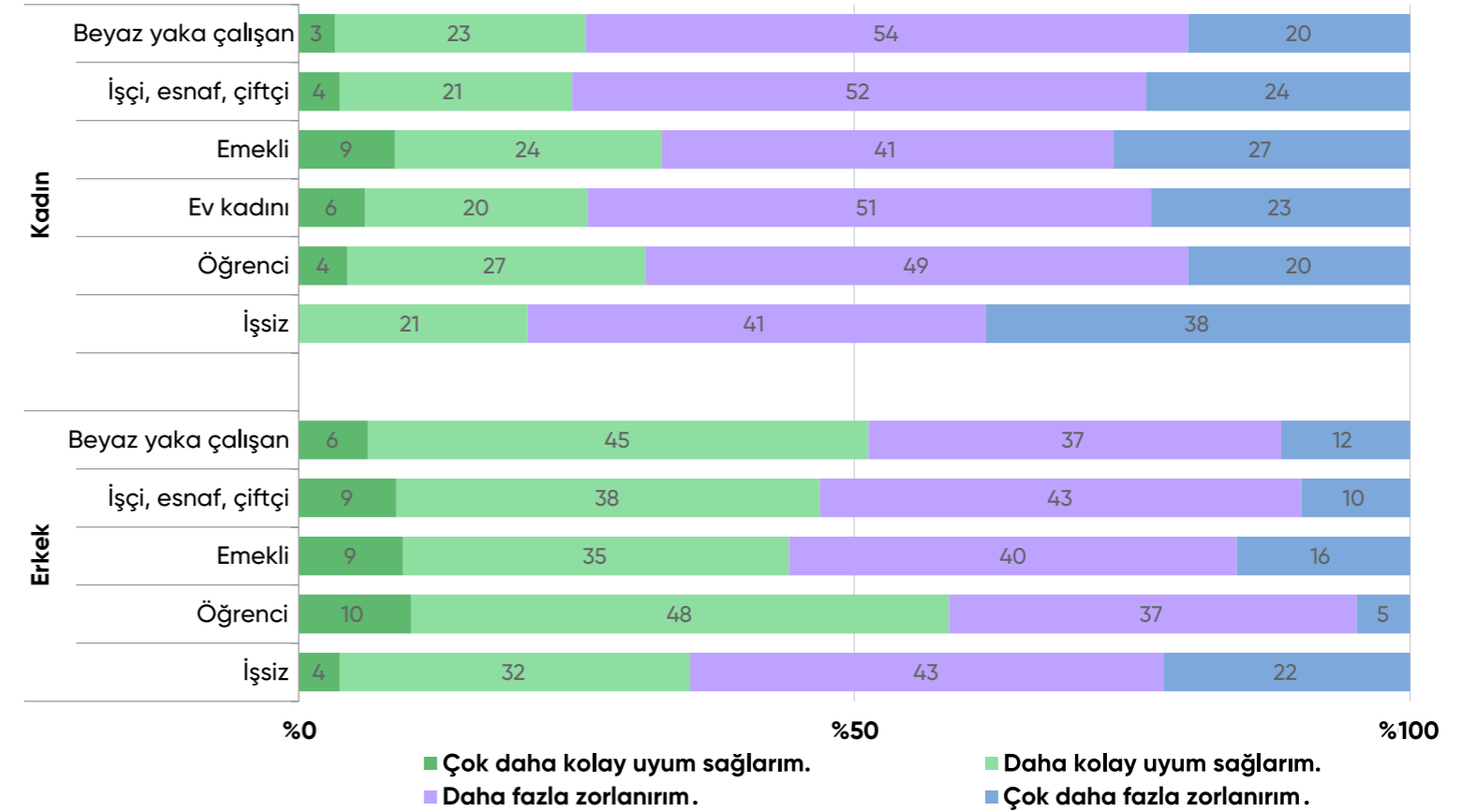

İklim Krizi Karşısında Kadınlar Daha Kırılgan!

Tüm çalışma kümelerinde kadınların erkeklere göre daha kırılgan olduğunu görüyoruz.

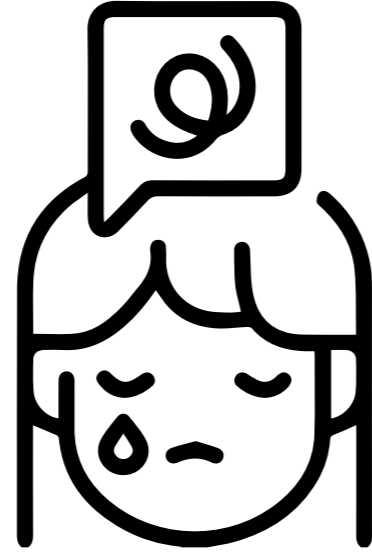
Peki başınıza böyle bir olay gelirse, başkalarına kıyasla sizin durumunuz nasıl olur?

• Beyaz yaka çalışanlar arasında muhtemel bir iklim krizi olayı karşısında uyum sağlarım diyen erkeklerin oranı %51, kadınların oranı ise %26.

• Emekli kadınların %68'i uyum sağlamakta zorlanacağını söylerken, emekli erkeklerde bu oran %56.

Kadınlar Daha Endişeli ve Çaresiz Hissediyor!

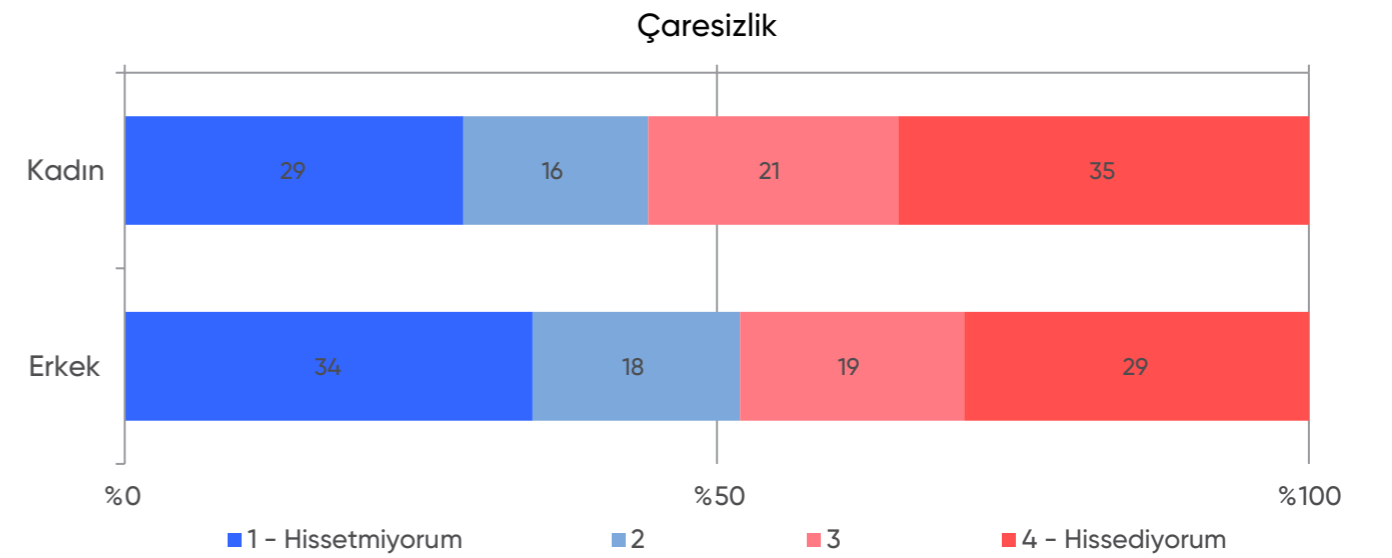
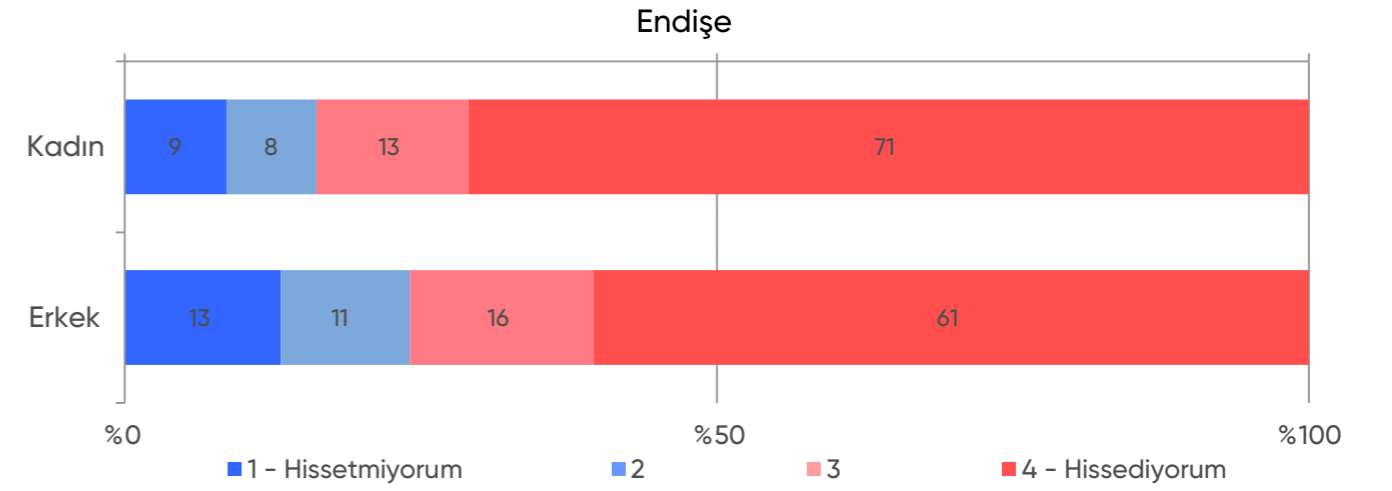

İklim krizi karşısında kadın ve erkeklerin duygularını karşılaştırdığımızda kadınların daha endişeli ve çaresiz hissettiğini görüyoruz.

Kadınlar arasında iklim krizine karşı endişeli hissediyorum diyenlerin oranı

%71 fazlayken,
erkeklerde bu oran

%61

GENÇLER VE YAŞLILAR UYUM SAĞLAMA KONUSUNDA ZORLANACAĞINI DÜŞÜNÜYOR!

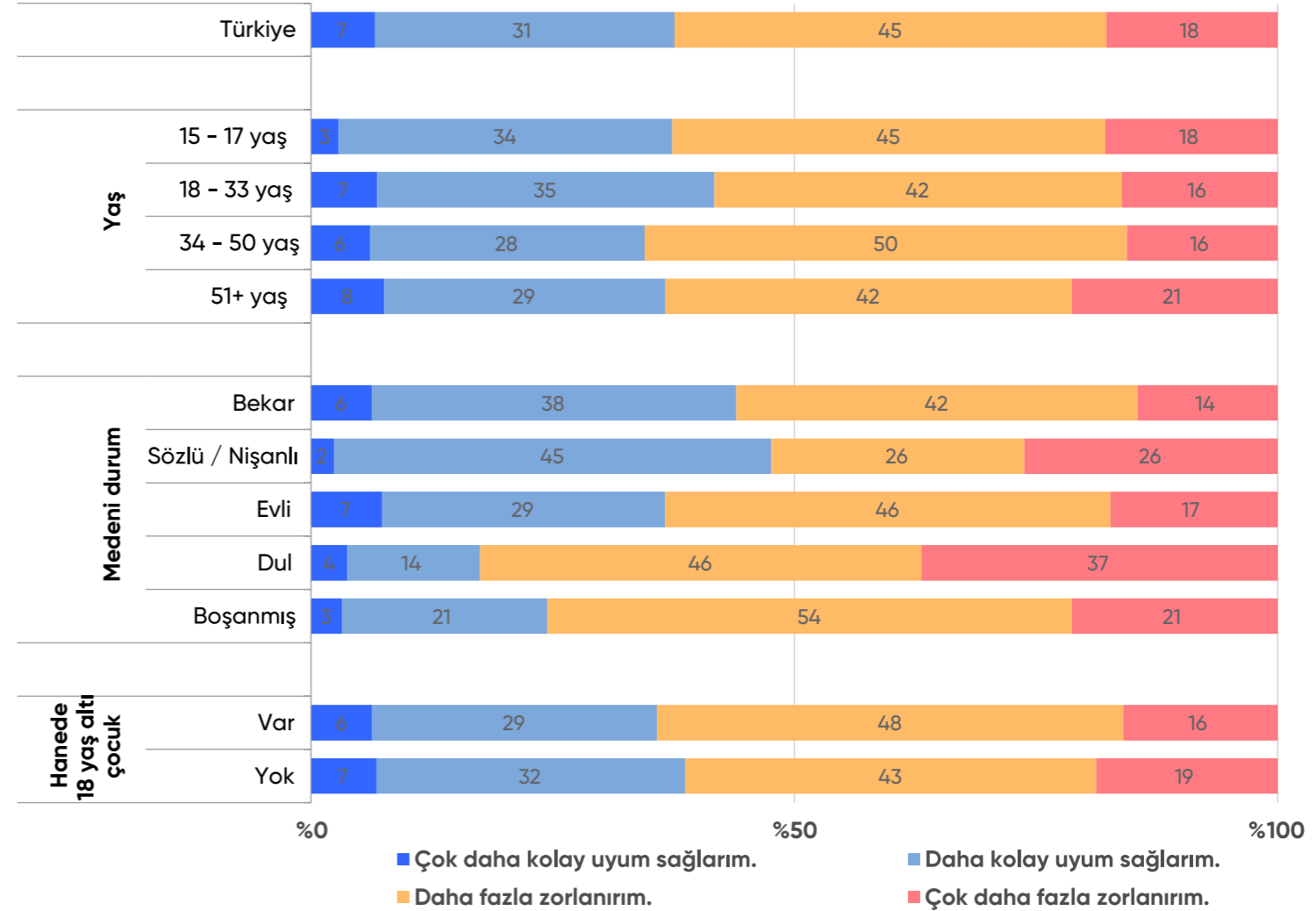
15-17 yaş aralığındaki gençler ve **51 yaş üstü** kişilerin uyum sağlamak konusundaki tutumları birbirine benzerlik gösteriyor. Gençlerin daha bağımlı bir hayat sürmesi ve hayata karşı taşıdıkları belirsizlik endişesi nedeniyle konuya böyle yaklaştıklarını düşünebiliriz.

Uyum sağlamak konusunda zorlanacağını söyleyen **bekarların oranı**

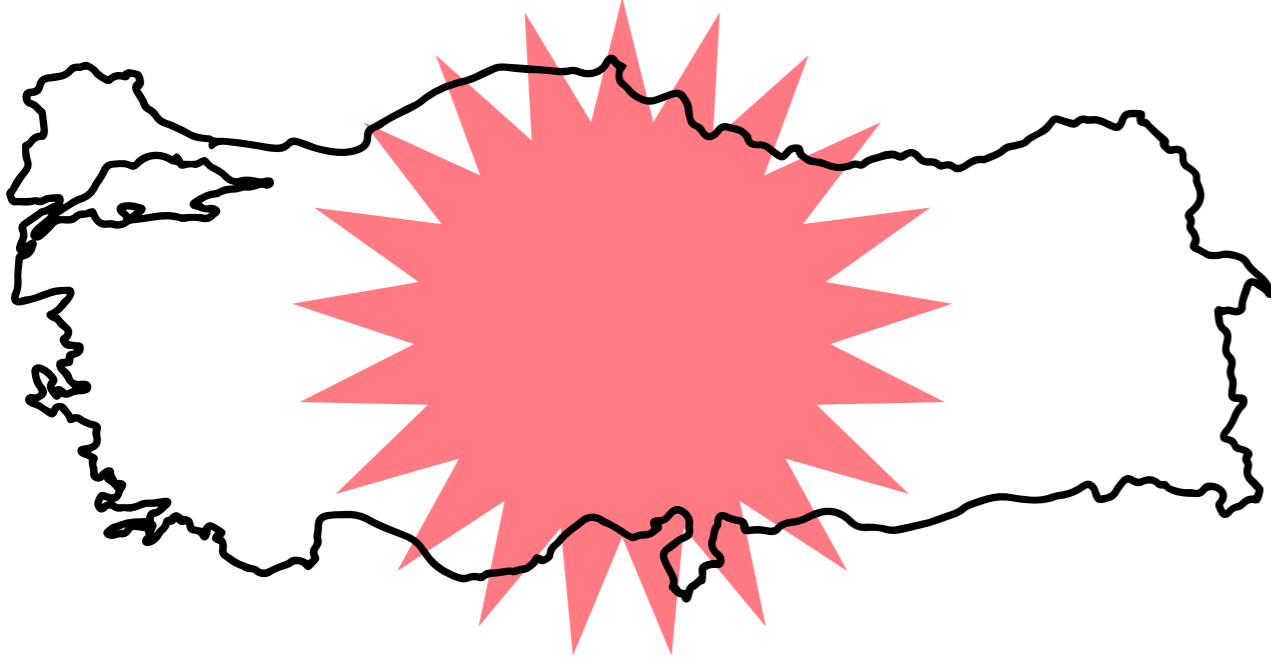
%56 iken,
bu oran evlilerde
%63 olarak ölçülüyor.

Çocuk sahibi kişiler uyum sağlamak konusunda çocuksuz insanlara kıyasla daha fazla zorlanacağını söylüyor.

Peki başınıza böyle bir olay gelirse, başkalarına kıyasla sizin durumunuz nasıl olur?

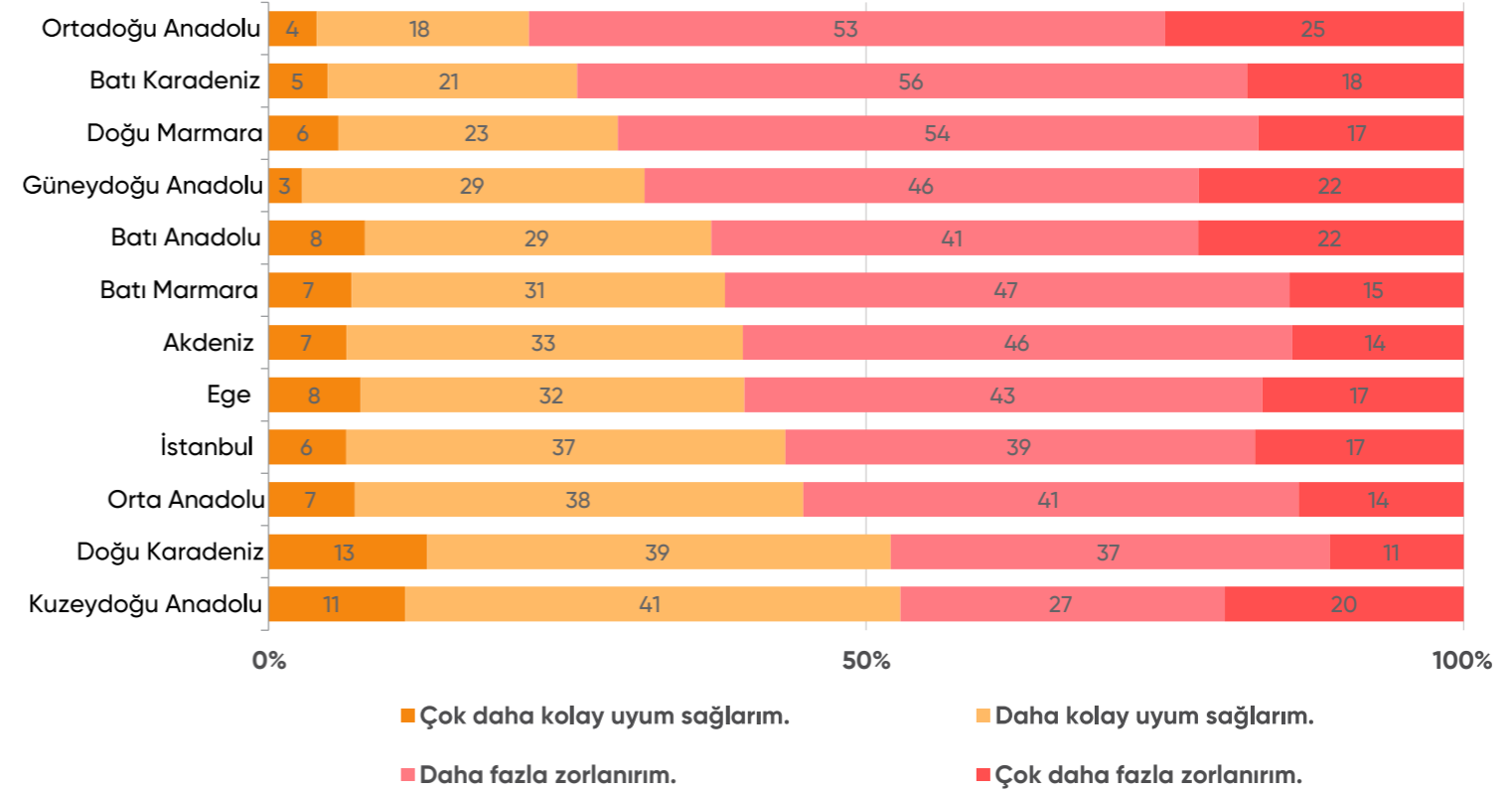
ORTADOĞU ANADOLU BÖLGESİ UYUM SAĞLAMA KONUSUNDA DAHA ÇOK ZORLANACAK!

İklim krizinin dünyadaki her bölge ve coğrafyayı kendi iklim şartlarında farklı seviyelerde etkileyeceği öngörülüyor.

Türkiye'de örneklemli bir araştırma gerçekleştirmiş olsak da, katılımcıların yaşadığı bölgelere bağlı olarak bir değerlendirme yaptığımızda gerek sosyoekonomik gerekse iklim koşulları açısından dezavantajlı bir bölge olan Ortadoğu Anadolu Bölgesi'nde yaşayan deneklerin uyum sağlamak konusunda daha çok zorlanacağını görüyoruz.

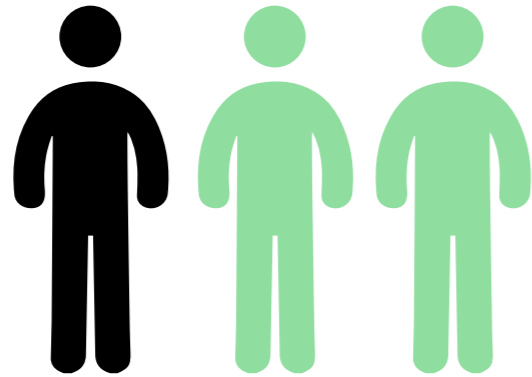
Peki başınıza böyle bir olay gelirse, başkalarına kıyasla sizin durumunuz nasıl olur?

Batı Karadeniz bölgesinde son yıllarda artan olağanüstü doğa olaylarının bölgedeki kırılganlığı artırdığı söylenebilir.

Yerleşim yeri Doğu Karadeniz ve Kuzeydoğu Anadolu bölgesi olan katılımcılar uyum sağlamak konusunda en az zorlanırım diyenler. Bu durum bölge halkının zorlayıcı mevcut iklim şartlarına alışmış olması, dayanıklılıklarının artmasıyla açıklanabilir.

DOĞA İLE İLİŞKİ

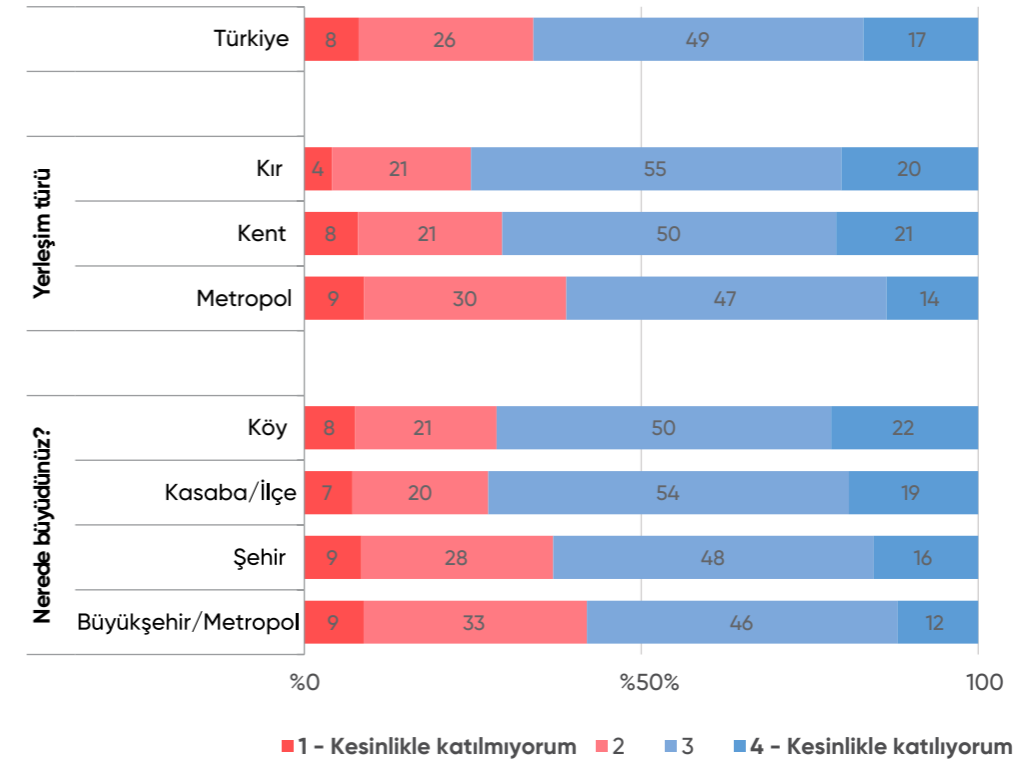

Her 3 kişiden 2'si
kendisini doğayla iç içe
ve doğanın bir parçası
olarak görüyor.

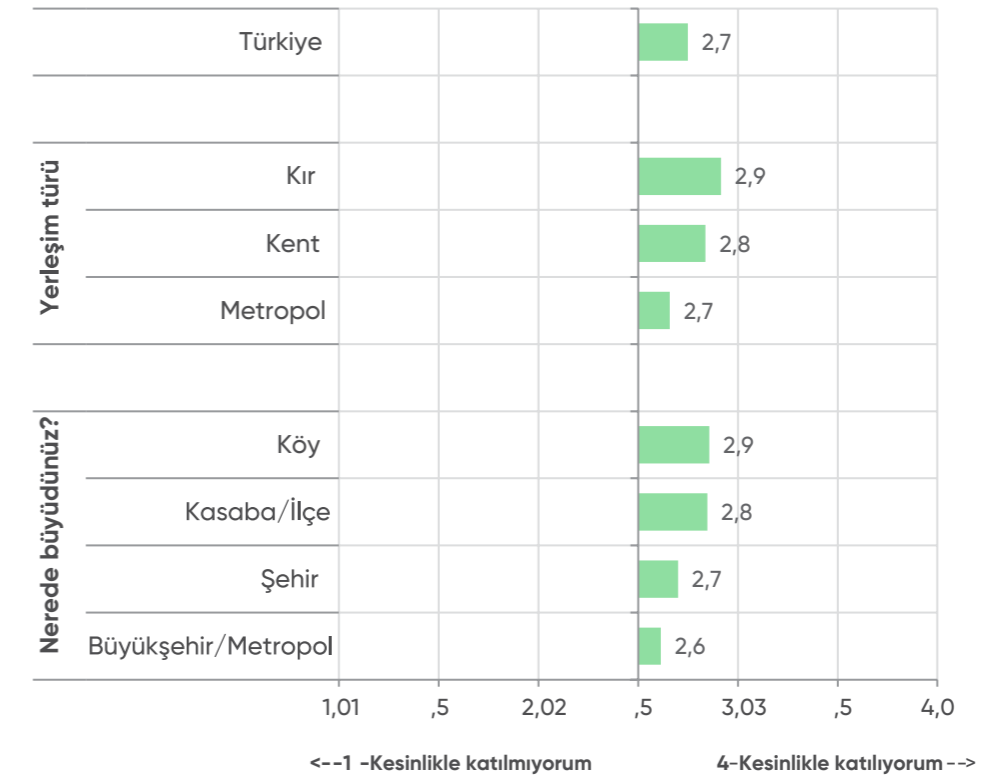
Yaş arttıkça doğayla iç içe hissetme hali paralellik gösteriyor. Tüm yaş kümeleri arasında kendisini doğaya en fazla yakın gören grup **51 yaş ve üzeri** insanlar.

Bu yaş grubundaki kişilerin gençlere kıyasla metropolde yaşama oranları daha düşük.

"Kendimi doğanın bir parçası gibi, doğayla iç içe hissediyorum."
cümlesine ne derece katılıp katılmadığınızı söyler misiniz?

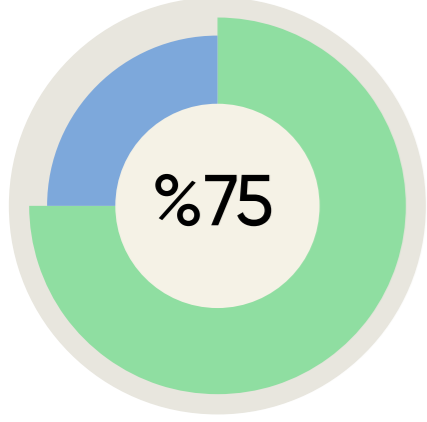
"Kendimi doğanın bir parçası gibi, doğayla iç içe hissediyorum."
cümlesine ne derece katılıp katılmadığınızı söyler misiniz?

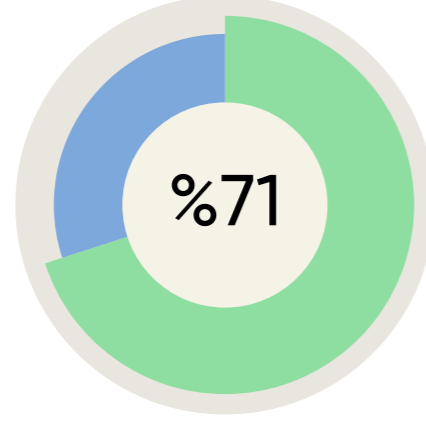
Metropolde yaşayanların da önemli bir kısmının hayatlarının bir bölümünde doğanın daha içinde bir yaşam sürdürdüğünü de söyleyebiliriz. Bu nedenlerle metropolde doğmuş ve doğanın içinde bulunma ve yaşama fırsatı bulamamış gençlere göre kendilerini doğaya daha yakın hissetmelerini anlayabiliyoruz.

Kırsaldan Metropole Gidildikçe

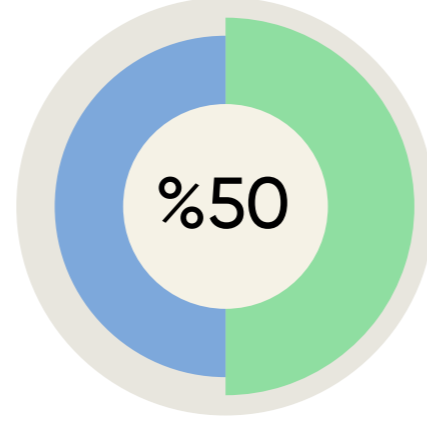
Doğanın Bir Parçası Gibi Hissetme Hali Azalıyor!

Kırsalda yaşayanların %75'i kendini doğayla daha bütün ve birleşmiş halde görüyor,

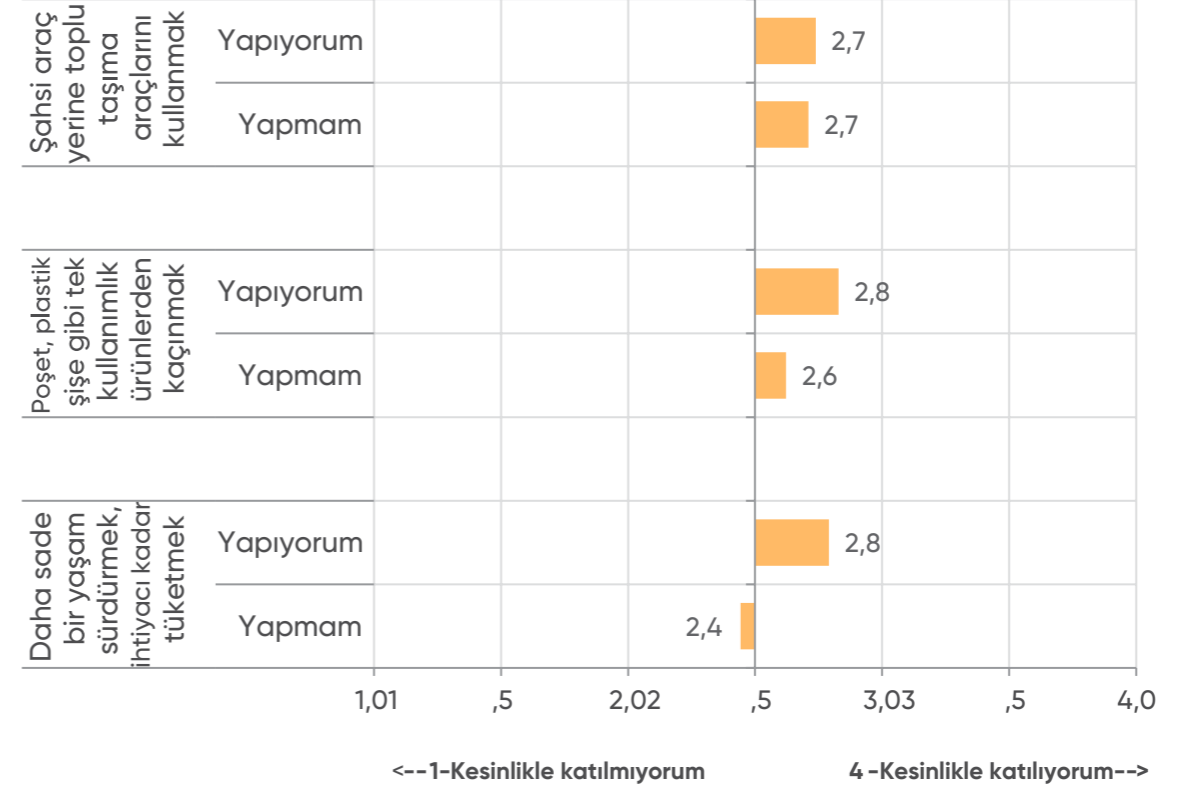

bu oran kentte yaşayanlarda %71,

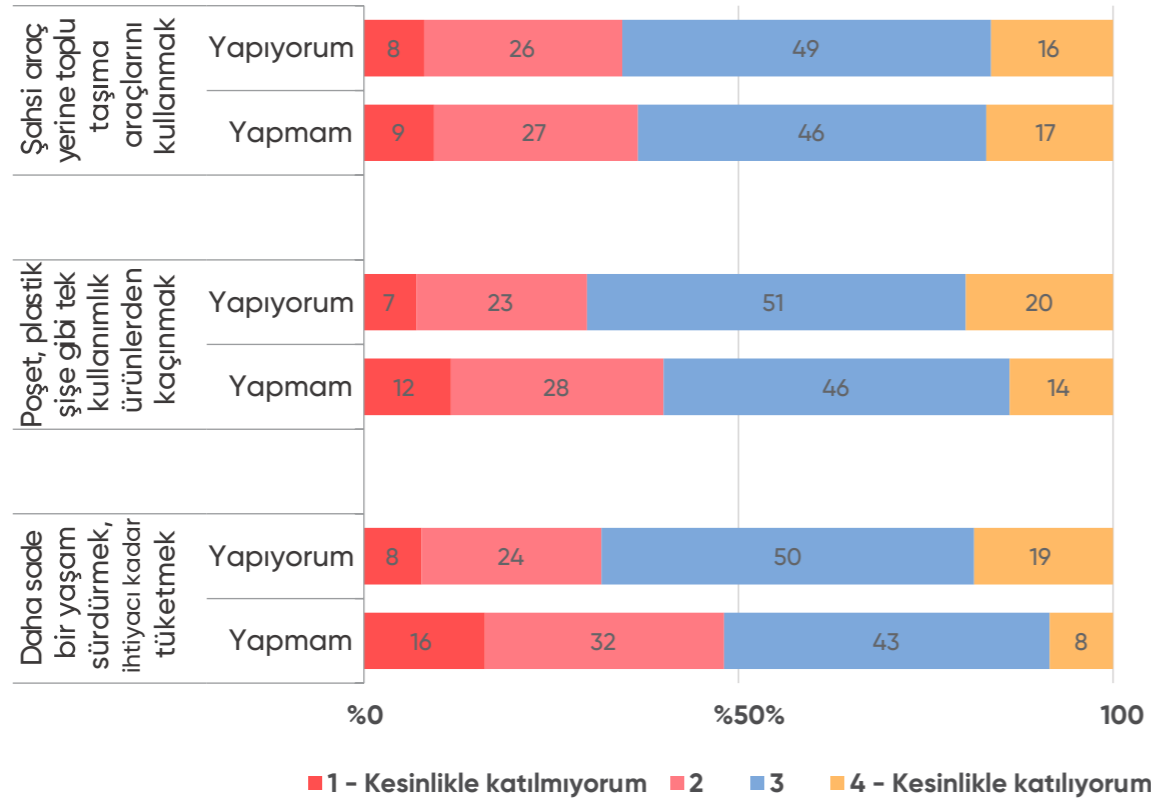

metropolde yaşayanlarda %50 olarak ölçülüyor.

"Kendimi doğanın bir parçası gibi, doğayla iç içe hissediyorum." cümlesine ne derece katılıp katılmadığınızı söyler misiniz?

"Kendimi doğanın bir parçası gibi, doğayla iç içe hissediyorum." cümlesine ne derece katılıp katılmadığınızı söyler misiniz?

• Katılımcıların nerede büyüdüklerine bağlı olarak da gelen yanıtlarda farklılıklar ölçülüyor. Köyden büyükşehre uzandıkça doğayla iç içe ve doğayla bir bütün olduğunu düşünenlerin azaldığını görüyoruz. Köyde doğanlar 2,9 ile Türkiye ortalamasının üzerindeyken büyükşehirde doğmuş olanların doğayla iç içe olma hali 2,6 olarak ölçülüyor.

• Yanıtlardan anlıyoruz ki doğayla daha yakın ilişkiler kurmanın önemli bir yolu doğayla temas edebilmek, doğanın içinde olmayı deneyimlemekle ilgili. Metropolde yaşayan insanlar için artık bu imkân kolay bir şey değil. Şehir hayatı, insana doğada olabileceği fiziksel imkânları sağlayamadığı için onun doğayla yakın ilişki kurmasının da önünde bir engel diyebiliriz.

Ayrıca doğa ile iç içe olduğunu hissedenlerle geleceğe dair umut besleyenler arasında bir korelasyon bulunuyor.

EKO-ANKSİYETE

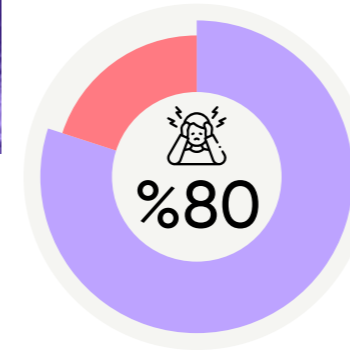
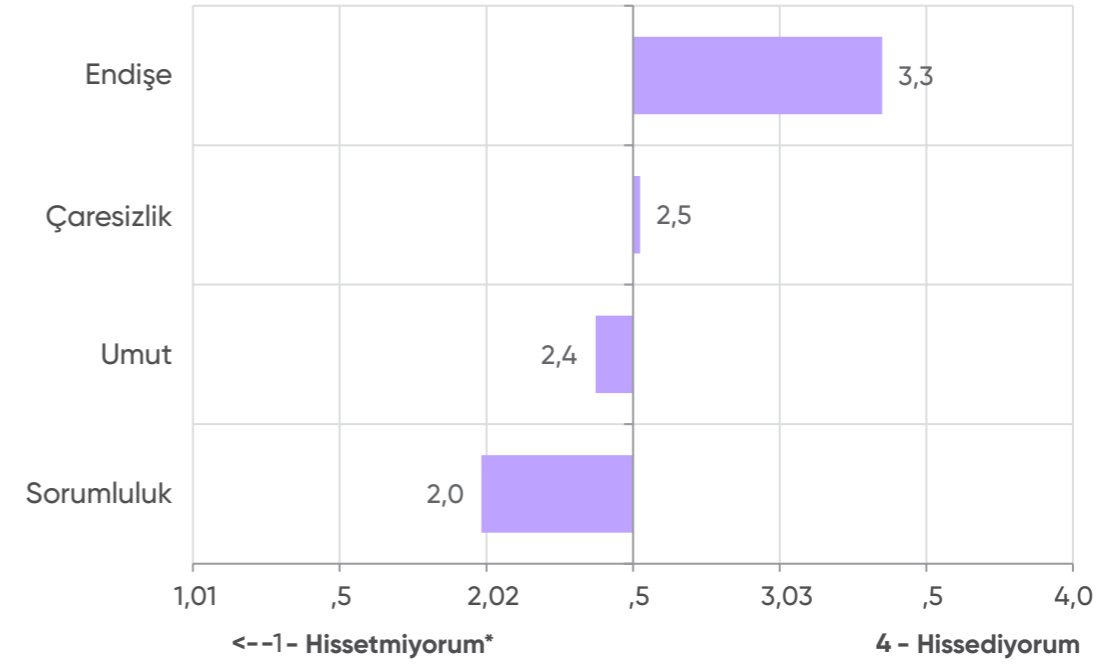
İKLİM KRİZİ NEDENİYLE OLUŞAN TOPLUMSAL ENDİŞE YILDAN YILA ARTIŞ GÖSTERİYOR!

İklim değişikliğine dair ülkeden ülkeye, bireyden bireye farklılaşan duygusal yaklaşımlar söz konusu. Aslında bu duyguların en baskın ve yaygın olanı endişe olarak öne çıkıyor. Eko-anksiyete olarak da tanımlanan bu hal iklim değişikliği, çevre felaketleri ve ekolojik krizler gibi sorunlar yüzünden süregelen bir endişe ve kaygılı olmak anlamına geliyor.

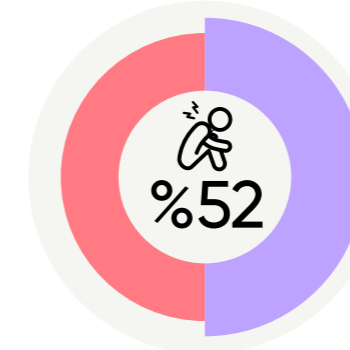
Yapılan son çalışmalarda bireylerin endişenin ötesinde veya yanında farklı duygu halleriyle de başa çıkmaya çalıştıkları gözlemlendi. Geniş kapsamlı ele alındığında **korku, kızgınlık, tükenmişlik, çaresizlik, üzüntü, umut, stres, inkâr, sorumluluk ve endişe** gibi duyguların etrafında ölçümler yapıldı.

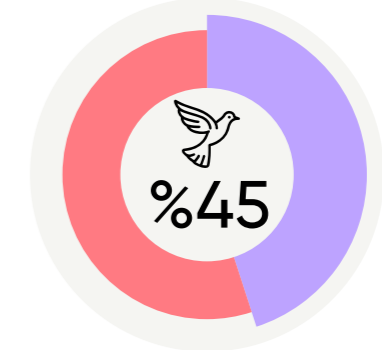
İklim değişikliği ve sonuçlarına dair ne hissediyorsunuz?

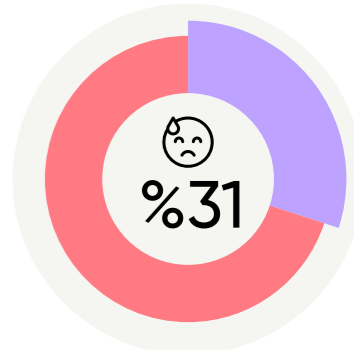
Katılımcıların %80'i iklim krizi konusunda endişeli,

%52'si çaresiz,

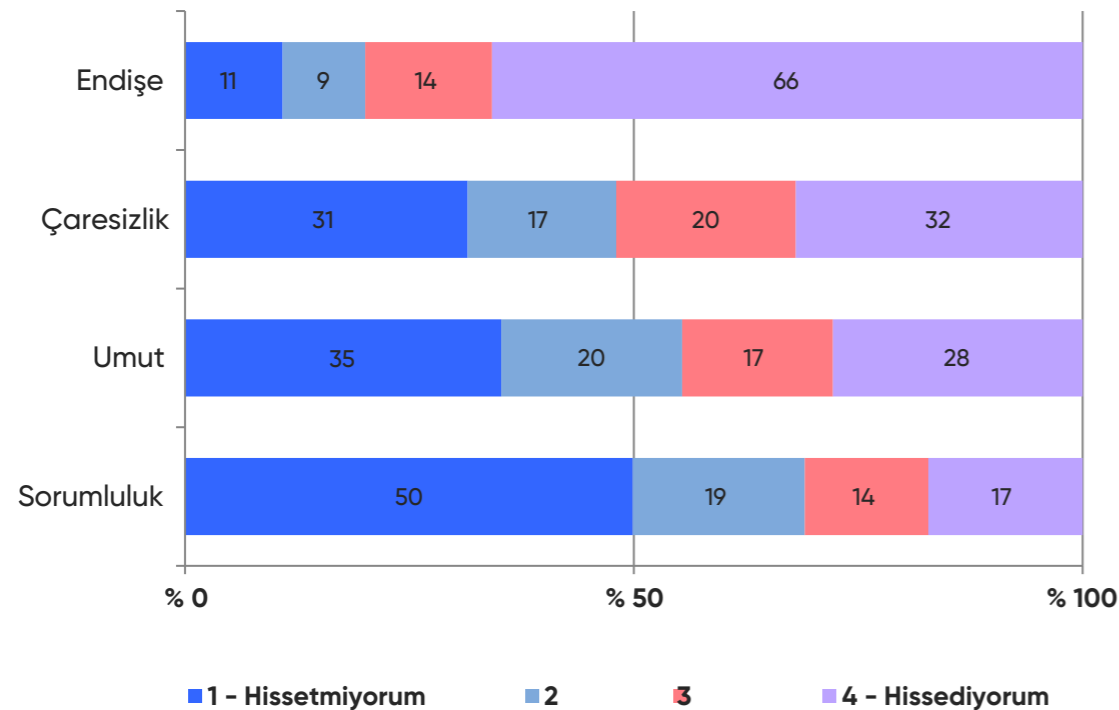

%45'i umutlu,

%31'i de sorumlu hissediyor.

İklim değişikliği ve sonuçlarına dair ne hissediyorsunuz?

Ortalamalar üzerinden iklim krizi konusunda **3,3 puan** ile endişe en öne çıkan hissiyat oldu. Bu dört duygudan endişe ve çaresizliğin yüksek, sorumluluğun da bir o kadar düşük olması sebebiyle, iklim değişikliğine dair bireylerin sorumluluk hissetmediği sonucuna ulaşabiliriz.

KADINLAR İKLİM KRİZİ KONUSUNDA ERKEKLERE KİYASLA DAHA ENDİŞELİLER.

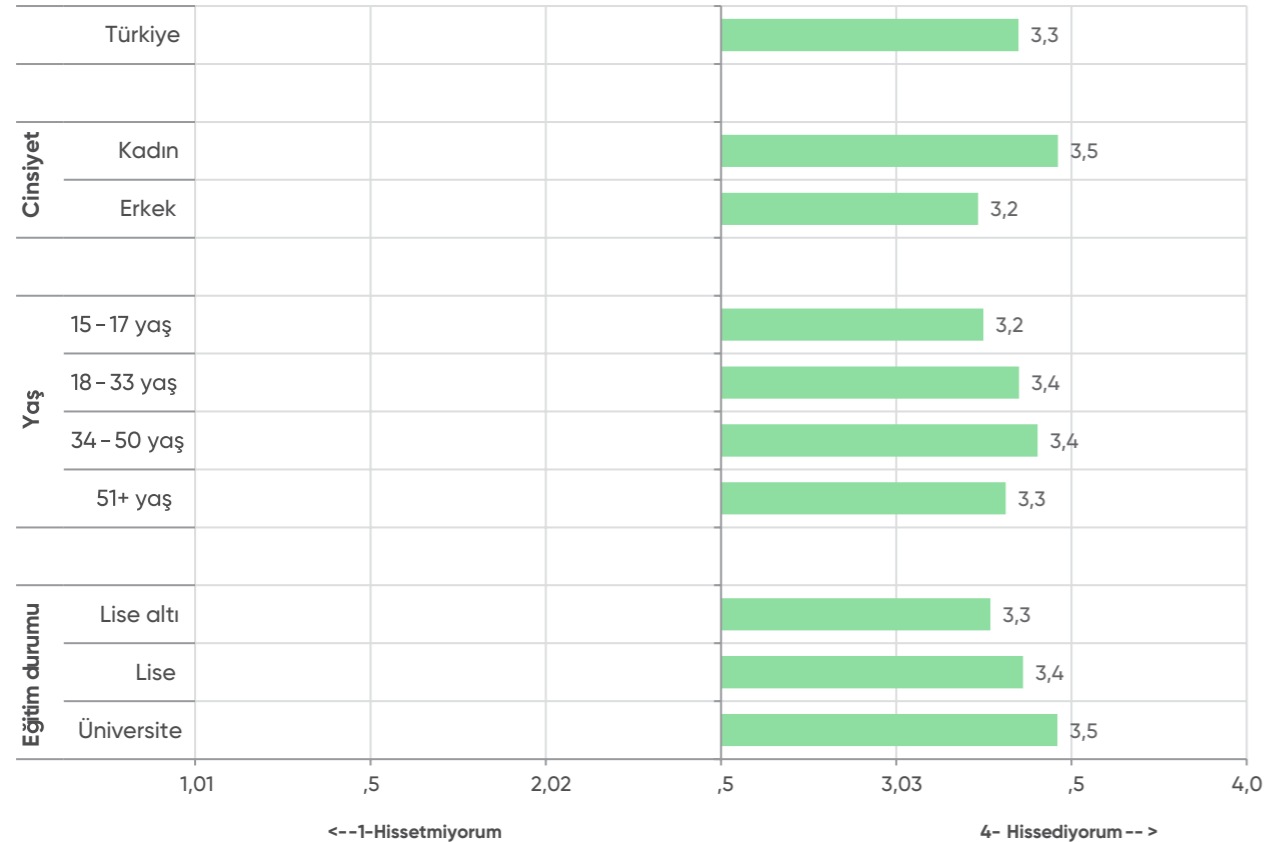
İklim krizi ve sonuçlarını ciddiye alan kişilerin endişe seviyeleri, ciddiye almayanlara göre çok daha yüksek.

Ciddiye alıyorum diyenlerin endişe seviyeleri **3,7** iken

Ciddiye almıyorum diyenlerin oranı **2,2.**

- Eğitim seviyesi arttıkça iklim krizi konusundaki endişe seviyesi de artıyor.

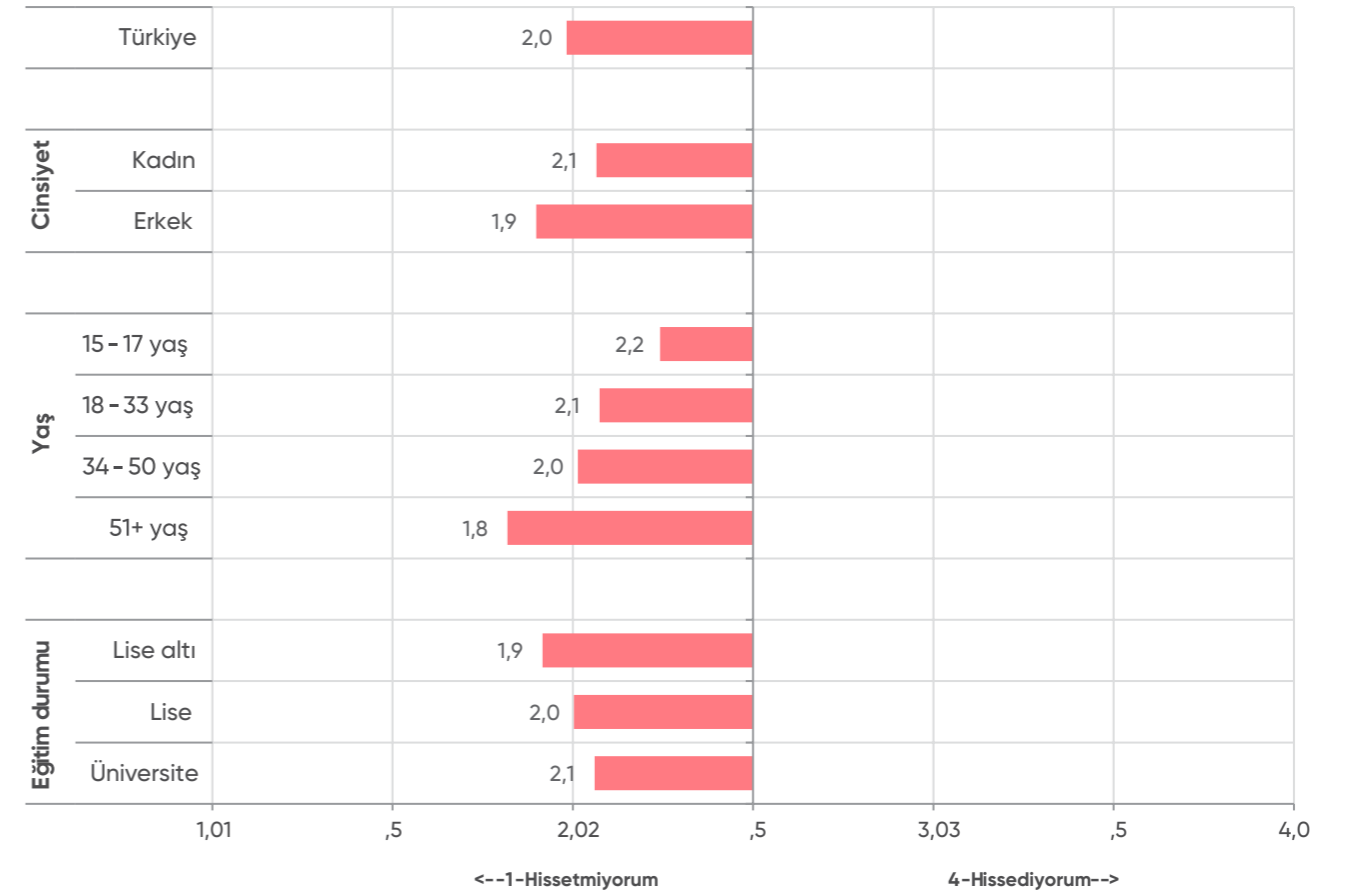
İklim değişikliği ve sonuçlarına dair ne hissediyorsunuz: Endişe

KADINLAR İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ KONUSUNDA ERKEKLERE KİYASLA DAHA FAZLA KENDİNİ SORUMLU TUTUYOR!

Yaş arttıkça iklim değişikliği konusunda sorumluluk hissetme oranı azalıyor. Gençler iklim değişikliği ve sonuçları konusunda daha sorumlu hissediyor.

İklim değişikliği ve sonuçlarına dair ne hissediyorsunuz: Sorumluluk

EĞİTİM SEVİYESİ ARTTIKÇA KENDİNİ SORUMLU TUTMA HİSSİ ARTIYOR!

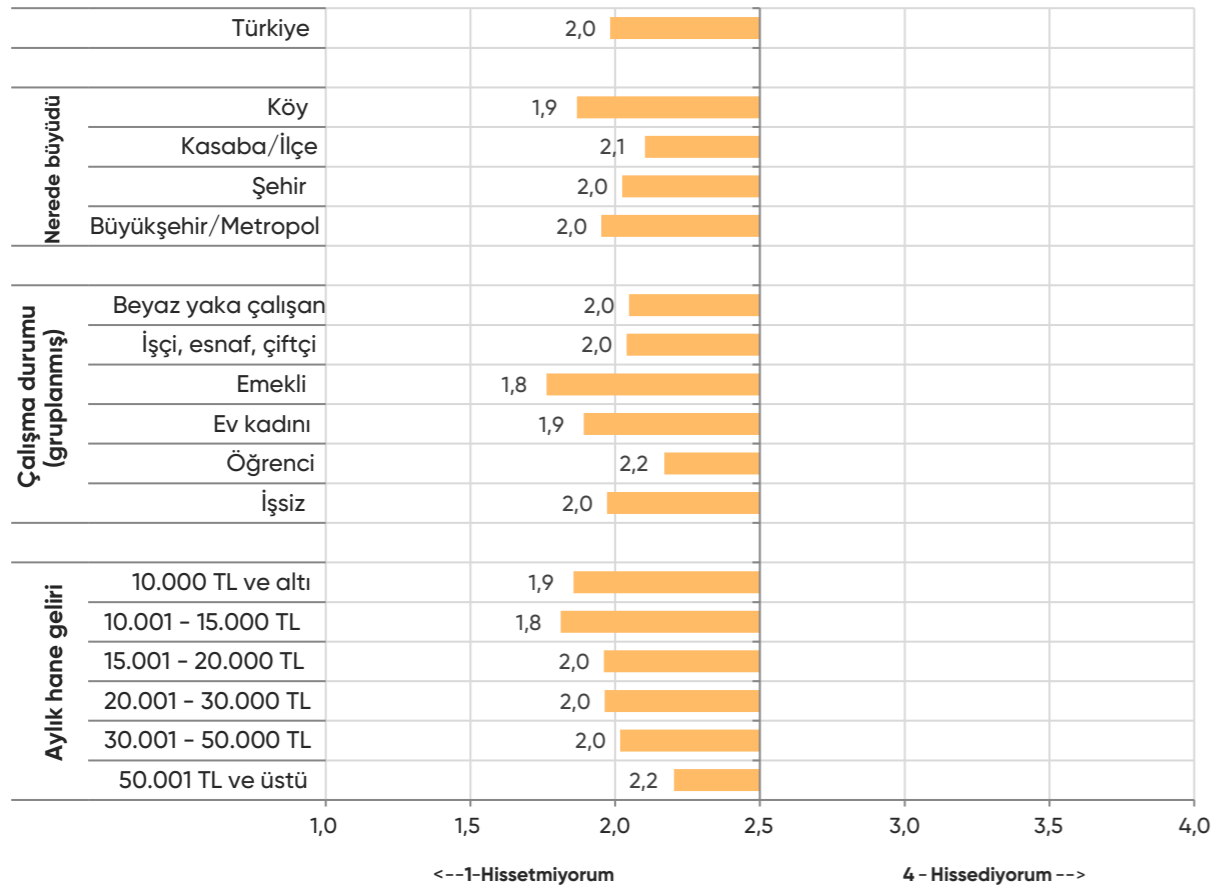

İklim değişikliğine dair sorumlu hissetme konusuna büyüyen yere göre incelediğimizde, köyde büyüyenlerin en az sorumluluk hissettiğini gözlemliyoruz.

Bunu büyükşehir ve şehirde büyüyenler takip ediyor.

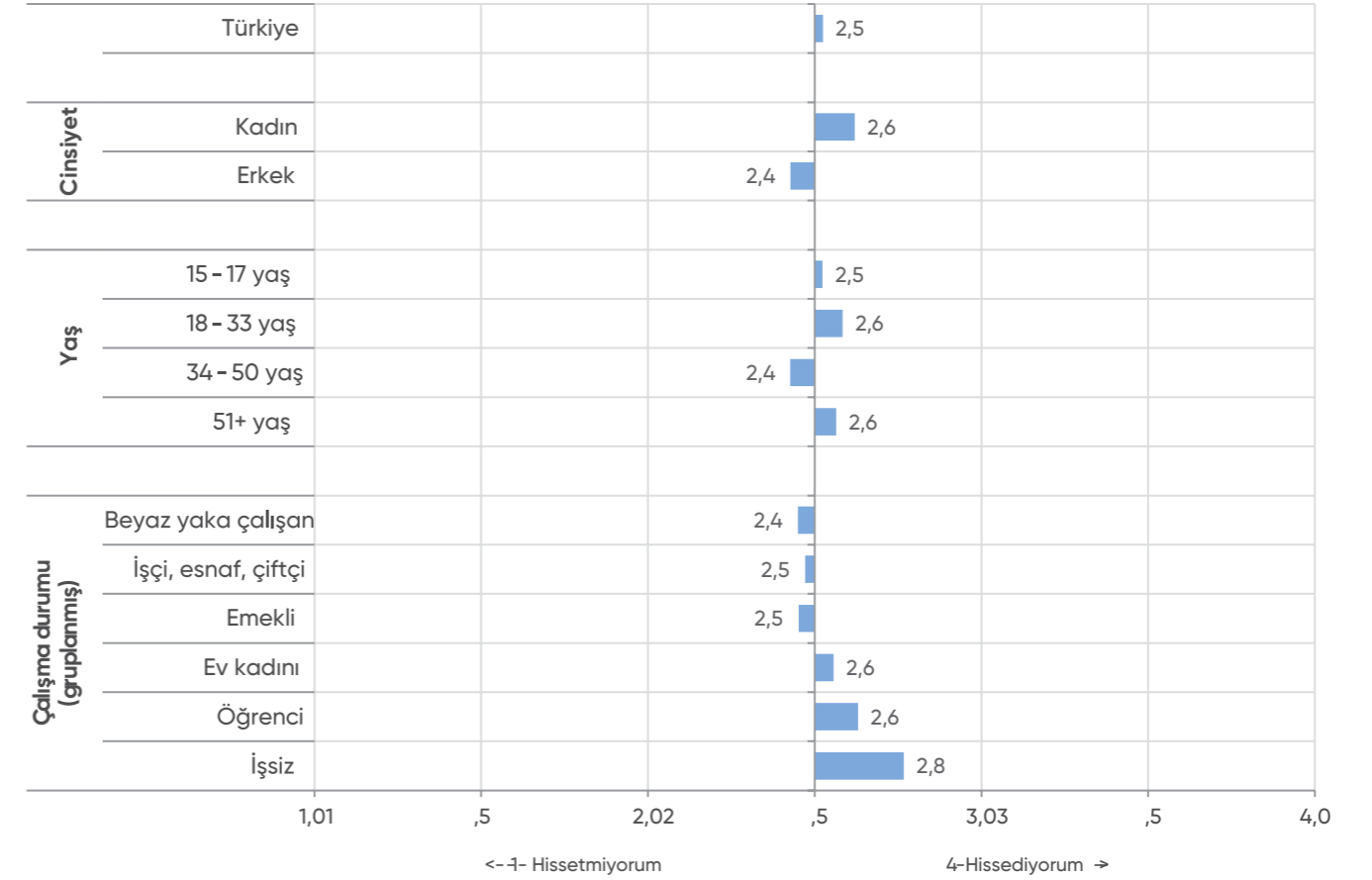
Çalışma durumunda en az sorumluluk hissedenler emekliler. En fazla sorumluluk hissedenler ise öğrenciler. Öğrenciler çoğunlukla gençlerden ve eğitilmiş kesimden oluştuğu ve gençlerin/eğitilmişlerin sorumlu hissetme seviyesi daha yüksek olduğu için öğrencilerin daha fazla sorumluluk hissetmesi oldukça tahmin edilebilir.

İklim değişikliği ve sonuçlarına dair ne hissediyorsunuz: Sorumluluk

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ KONUSUNDA ÇARESİZ HİSSETTİĞİNİ SÖYLEYEN KADINLARIN ORANI, ERKEKLERDEN DAHA FAZLA!

İklim değişikliği ve sonuçlarına dair ne hissediyorsunuz: Çaresizlik

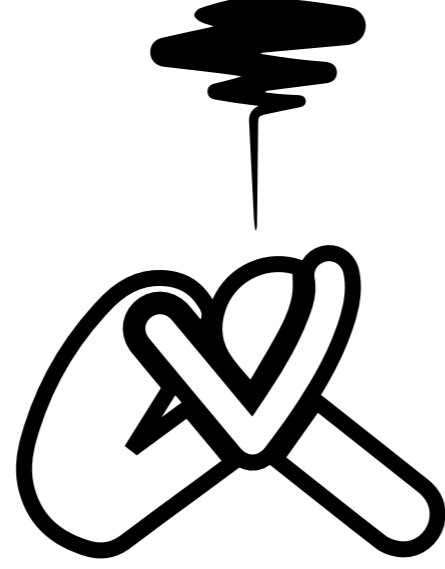

Beyaz yaka çalışanların tüm çalışma kümeleri arasında kendisini en az çaresiz hisseden grup olduğunu görüyoruz.

Çaresiz hissedenler arasında en öne çıkan küme işsizler, onları öğrenciler ve ev kadınları takip ediyor.

Çaresizlik hissine verilen yanıtlar sosyoekonomik statü ve yaşam dönemiyle ilişkili sonuçlar üretmiş görünüyor.

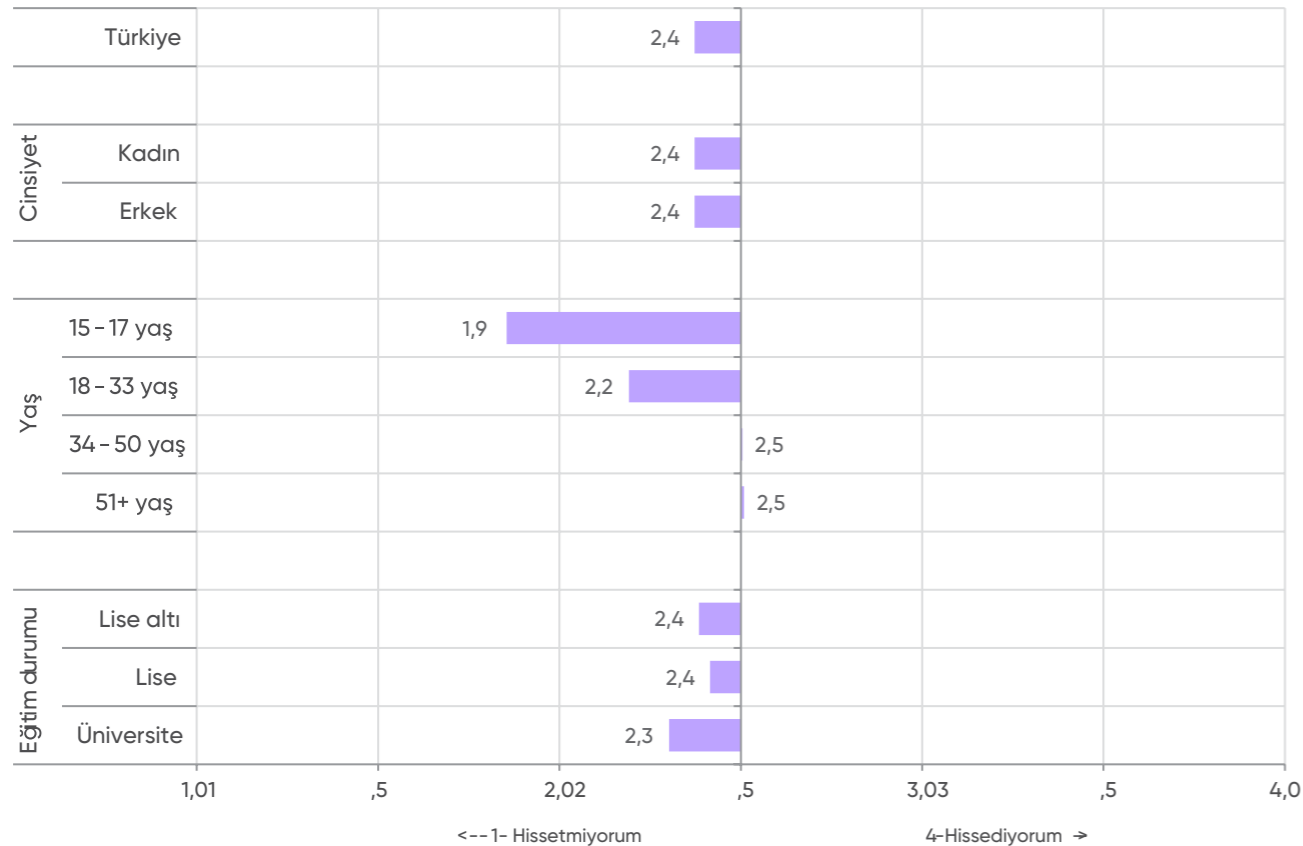
15-17 yaş aralığındaki gençler diğer tüm yaş kümelerine kıyasla daha umutsuz!

• Üniversite seviyesinde kişiler, lise ve lise altı eğitim seviyesindeki kişilere göre daha umutsuz.

Büyüyen yere göre, metropolleşme arttıkça umutsuzluk artıyor.

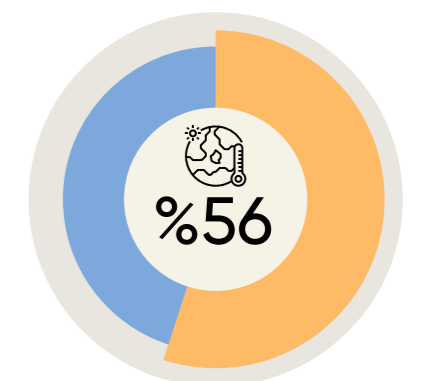
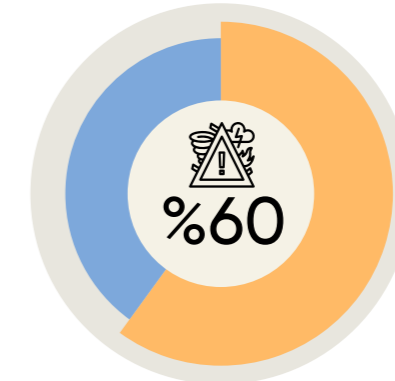
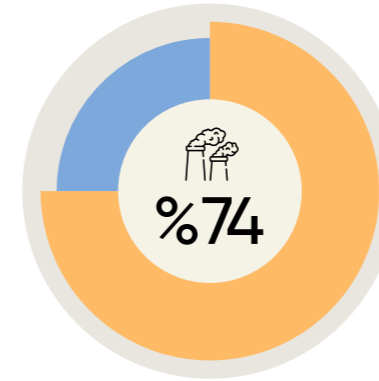
İklim değişikliği ve sonuçlarına dair ne hissediyorsunuz: Umut

- Emekliler ve ev kadınları, en fazla umutlu olan iki küme.
  - Öğrenci ve işsizler tüm çalışma kümeleri içinde en umutsuz olan iki küme.
- İklim değişikliği konusunda daha fazla umutlu hisseden insanların davranışlarını doğayı gözeterek değiştirmiş kişiler olduğunu görüyoruz.
- Çevreye duyarlı markaların ürünlerini tercih ettiğini söyleyenler içinde umutlu olanların puanı **2,5 iken**, yapmayanlarda bu puan **2,1**.

ARAŞTIRMANIN TEMEL BULGULARI

İklim kriziyle en çok ilişkilendirilen öncelikli iki konu sırasıyla

Hava kirliliği ve iklim değişikliğinin nedeni çoğunlukla bizim yaktığımız kömür, petrol ve doğal gazdır. Bu fosil yakıtları yakmayı bırakacak olursak hem hava kirliliğini hem de iklim krizini önlemiş oluruz. Ama bunun ötesinde hava kirliliği ve iklim krizinin arasında bir sebepsonuç ilişkisi yoktur, sadece ikisinin de kaynağı aynıdır.

yuvam^o
dünya

KONDA
ARAŞTIRMA VE DANIŞMANLIK

innovance